

№ 36.

Warszawa, d. 5 września 1925 r.

№ 36.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Warszawa, Krak.-Przedmieście 5 m. 4, tel. 114-26. Adres telegr.: „Metalowcy—Warszawa“.

Prenumerata wynosi wraz z przesyłką w kraju: Złp. 4 kwartalnie. Nr. pojedynczy gr. 40.
Członkowie Polskiego Związku Przemysłowców Metalowch otrzymują „PRZEMYSŁ METALOWY“ bezpłatnie.

**SZWEDZKIE
ŁOŹYSKA
KULKOWE**

SKF

**Warszawa
Kopernika 13
Telefon 12-14**

339

ZE SPRAW CELNYCH.

W najbliższym czasie ma nastąpić rewizja traktatu handlowego z Włochami, zawartego w dniu 12 maja 1922 r. (tekst traktatu był ogłoszony w Nr. 29 „Dziennika Ustaw“ z roku 1923).

Polski Związek Przemysłowców Metalowych prosi swoich członków o przesyłanie wniosków, dotyczących zamierzonej rewizji, bezpośrednio do ministerstwa przemysłu i handlu (ul. Elekoralna 2, w Warszawie); odpisy podań, zawierających wnioski, należy przysyłać do biura P. Z. P. M., celem uzgodnienia i należytego poparcia przez reprezentację Związku w Komitecie Celnym.

V TARGI WSCHODNIE.

Zasłużone krajowi Lwowskie Targi Wschodnie otwierają po raz piąty swe podwoje dnia 5 września r. b. Uroczystość otwarcia nastąpi o g. 12 w południe na placu wystawowym, po uroczystym nabożeństwie w katedrze, które rozpocznie się o g. 10 m. 30. Targi będą trwały do dnia 15 września 1925 r.

Doskonała organizacja i sprężyste kierownictwo Targów rokuje im w roku bieżącym, za przykładem lat poprzednich, wielkie powodzenie. Niewątpliwie każdy przemysłowiec polski i każdy kupiec znajdzie na Targach wiele rzeczy godnych widzenia. Z tego względu polecamy gorąco zwiedzenie Targów Wschodnich we Lwowie wszystkim, którzy interesują się rozwojem życia gospodarczego w Polsce.

Z wiadomości wstępnych o tegorocznych Targach, zebranych skrzętnie przez Redakcję „Przemysłu i Handlu“ w № 35 pisma, dowiadujemy się, że „przemysł metalowy reprezentuje na V-tych Targach Wschodnich szereg wybitnych firm krajowych, wśród których na szczególną uwagę zasługuje udział najpoważniejszych przedsiębiorstw przemysłu górnośląskiego. Z różnych działów tego przemysłu wymienić można niektóre firmy, jak: Rudzki, Rohn i Zieliński, Modrzejowskie

Zakłady, Sosnowieckie Towarzystwo, Pocisk, Staporów, Pierwsza Fabryka Lokomotyw w Chrzanowie, Huta Królewska i Laura, Hohenlohe. Pewne braki jednakowoż w tym dziale będą, nie wystawiają bowiem w tym roku takie firmy, jak: Cegielski, Zieleniewski, John, Lilpop, Rau i Loewenstein“.

Co do innych działów przemysłu, to przedewszystkiem przemysł włókienniczy występuje na tegorocznych Targach nader okazale, gdyż biorą w nich udział w tym roku pierwszorządne przedsiębiorstwa łódzkie; ma to tem większe znaczenie, że przemysł włókienniczy polski jest par excellence przemysłem eksportowym. Również przemysł spożywczy będzie bardzo silnie reprezentowany. Przemysł budowlany występuje w formie zbiorowej, dzięki inicjatywie swego organu prasowego, którym jest czasopismo „Polski Przemysł Budowlany“. Przemysł garbarski, który posiada również zdolności eksportowe, będzie reprezentowany dość wszechstronnie. W okazałej formie występuje przemysł papierniczy.

Wyliczając udział niektórych innych przemysłów, informator „Przemysłu i Handlu“ zaznacza z ubolewaniem, że przemysł chemiczny jest, niestety, prawie nieobecny na V-ych Targach Wschodnich. Taki sam wyrzut czyni przemysłowi rolniczemu, a w szczególności dwóm działom tego przemysłu: cukrownictwu i przemysłowi spirytusowemu, które mają duże możliwości eksportowe.

Udział zagranicy w Targach Wschodnich będzie znaczny, pomimo że Zarząd Targów wychodząc z zasadniczego założenia, zachowywał daleko posuniętą rezerwę wobec zgłoszeń zagranicznych, dążąc do tego, żeby liczba wystawców zagranicznych o tendencjach importowych w stosunku do Polski nie była zbyt wielka. Więc przedewszystkiem udział oficjalny w Targach Wschodnich tegorocznych biorą nasze sojuszniczki Francja i Rumunja. Francja wystawia grupowo w osobnym pawilonie Targów. Poza tem ekspozycje

zagraniczne ze względów technicznych nie mogły znaleźć miejsca w jednym pawilonie i są rozmieszczone w różnych miejscach, jednakże wszędzie zgrupowane i uwydatnione. Grupami wystawiają następujące państwa: Rosja Sowiecka, Bułgaria, Jugosławia, Węgry, Danja, Szwecja, Holandia. Zarząd Targów Wschodnich zamierza przystąpić w przyszłym roku do budowy osobnego pawilonu dla pomieszczenia eksponatów zagranicznych, który będzie nosił nazwę „Pawilonu Międzynarodowego“.

Zarząd Targów zwrócił w tym roku dużą uwagę na udział kupiectwa zagranicznego, jako ewentualnego odbiorcy towarów polskich i w tym kierunku przeprowadził zakreślona na szerszą skalę propagandę zagranicą, której wynikiem jest zapowiedziany przyjazd wycieczek i delegacji kupieckich z 14 krajów. Oficjalne misje ekonomiczne mają przybyć z Czechosłowacji, Szwecji, Jugosławii, Bułgarii, Holandji.

Podczas trwania Targów Wschodnich we Lwowie będą odbywały się liczne zjazdy i konferencje przedstawicieli życia gospodarczego Polski.

I-SZY OGÓLNOPOLSKI ZJAZD PUBLICYSTÓW I DZIENNIKARZY EKONOMISTÓW.

Podczas trwania tegorocznych Targów Wschodnich odbędzie się we Lwowie w dniach 5 i 6 września r. b. pierwszy ogólnopolski zjazd publicystów i dziennikarzy ekonomistów. Komitet organizacyjny zjazdu stanowią: p. W. Trzebiński, jako przewodniczący, oraz pp.: T. Garczyński, Wł. Gieysztor, J. Kołomyjski, R. Kordys, J. Lutostawski, W. Natanson, Cz. Peche, J. Wiewiórski.

Program zjazdu obejmuje między innymi następujące odczyty i referaty:

1. Prasa gospodarcza a Państwo (p. red. Cz. Peche).
2. Rola prasy w gospodarczym wychowaniu społeczeństwa (pp.: red. W. Trzebiński i red. dr. R. Kordys).
3. Potrzeby polskiej prasy gospodarczej (pp.: red. dr. J. Kołomyjski i red. A. Gustowski).
4. Zrzeszenie publicystów i dziennikarzy ekonomistów polskich (p. red. Garczyński).
5. Centralne gospodarcze biuro prasowe (p. red. dr. W. Natanson).

ULGI PODATKOWE DLA KAPITAŁÓW.

W № 83 „Dz. Ust.“ z d. 19. VIII. 1925 r. została ogłoszona ustawa z d. 20 lipca 1925 roku o ulgach podatkowych dla kapitałów następującej treści.

Art. 1. Zwalnia się od podatku od kapitałów i rent wymienione w art. 2 w ustępach 2 i 3 ustawy z dnia 16 lipca 1920 roku (Dz. U. R. P. № 76, poz. 517) przychody z kapitałów pieniężnych, należących do osób fizycznych i prawnych, mających zagranicą miejsce stałego zamieszkania, względnie siedzibę.

Zwalnia się również od tego podatku, przypadającego w myśl ust. 1 art. 2 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. № 76, poz. 517), obligacje, emitowane przez związki samorządowe, instytucje kredytowe, tudzież przedsiębiorstwa przemysłowe.

Art. 2. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się ministrowi skarbu.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1925 roku.

KURSY OBRÓBKI METALI DLA MAJSTRÓW.

Z dniem 15 września r. b. rozpoczynają się wykłady na kursach obróbki metali, zorganizowane dla majstrów fabrycznych przez Towarzystwo Kursów Technicznych przy warsztatach Państwowej Szkoły Budowy Maszyn i Elektrotechniki im. H. Wawelberga i S. Rotwanda pod protektoratem ministerstwa wyznań rel. i ośw. publ.

Towarzystwo Kursów Naukowych, uznając doniosłość uzupełnienia wykształcenia majstrów fabrycznych i konieczność zapoznania ich z ostatnimi zdobyczami techniki w dziedzinie obróbki metali, podjęło inicjatywę utworzenia powyższych kursów. Program kursów jest tak ułożony, że po przestudjowaniu go majster może zostać samodzielnym instruktorem, umiającym określić moc obrabiarek, wskazać najwłaściwą ilość obrotów, głębokość skrawania, posuw, obliczyć czas trwania danej roboty, sprawdzić dokładność narzędzi i obrabiarek, co da mu możność wyzyskania wydajności obrabiarek i narzędzi i prawidłowego zorganizowania pracy w warsztatach przez celowy podział roboty na operacje poszczególne i wyznaczenie właściwych obrabiarek.

Program kursów, obliczony na lat dwa, obejmuje na pierwszym kursie:

1) kreślenie techniczne celem zdobycia umiejętności czytania rysunków warsztatowych oraz wykonywania szkiców przyrządów, narzędzi do obróbki danego przedmiotu, części maszyn ze wskazaniem obróbki i wymiaru z tolerancjami.

2) mechanikę z wytrzymałością tworzyw oraz częściami maszyn;

3) obróbkę metali i obrabiarki. Nauka o narzędziach do obróbki metali, o przyrządach pomiarowych i obrabiarkach;

4) ćwiczenia praktyczne w pracowni obróbki metali na nowoczesnych obrabiarkach;

5) elektrotechnikę w zakresie wiadomości, niezbędnych do obsługi silników elektrycznych, napędzających obrabiarki,

6) rachunki techniczne: wiadomości z geometrii, algebry i trygonometrii.

Na drugim kursie będą wykładane:

1) nauka o mechanizmach obrabiarek i specjalnych obrabiarkach oraz podstawy kalkulacji robót na obrabiarkach;

2) masowa fabrykacja; przyrządy do masowej fabrykacji;

3) przyrządy i zadania pomiarowe; sprawdzanie robót wykonanych, sprawdzanie kół zębatach, gwintów i t. p.;

4) ćwiczenia na obrabiarkach specjalnych, jak gryzarkach, wytaczarkach, rewolwerówkach, automatach i t. p.

5) naukowa organizacja fabryk obróbki metali.

Ze względu na korzyści dla każdego zakładu przemysłowego, płynące z pogłębienia fachowości majstrów, jako kierowników warsztatów, pożądaną jest, by zarządy fabryk przyczyniły się inicjatywą i pomocą do zapisywania się majstrów na słuchaczów wymienionych kursów. Zapisy odbywają się codziennie w kancelarii Towarzystwa Kursów Technicznych od godz. 6 — 8 ppół. w gmachu Państwowej Szkoły Budowy Maszyn i Elektrotechniki, przy ul. Mokotowskiej Nr. 6. Od kandydatów na I kurs wymagana jest 3-letnia praktyka i świadectwo ukończenia szkoły doksztalającej.

Towarzystwo Kursów Technicznych zorganizowało również dwuletnie kursy budowy maszyn z jednorocznym kursem wstępnym dla mniej przygotowanych kandydatów oraz 2-letnie kursy elektrotechniczne. Szczegółowych informacji udziela codziennie od godz. 6 — 8 wiecz. kancelarja Kursów w gmachu Państwowej Szkoły Budowy Maszyn i Elektrotechniki przy ul. Mokotowskiej Nr. 6.

- Aparaty cukrownicze:**
Spółka Akcyjna Budowy Kotłów Parowych i Maszyn. „W. Fitzner i K. Gamper” w Sosnowcu.
- Aparaty do spawania:**
Tow. Akc. „Perun”, Warszawa. Biuro: Wspólna 59, tel. 89-34. Fabryka: Grochowska № 52, tel. 201-16.
- Armatura na parę i wodę:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Beczki żelazne:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
* S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Druty wszelkiego rodzaju:**
Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.
- Dźwigniki—Łańcuchy:**
Bracia Jenike, inż., Warszawa, Aleja Jerozolimska 20 tel.: 29-64 i 220-00.
* Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
* Warsz. Fabr. Masz. windowych „Sita”, Chłodna 5, tel. 47-78.
- Garnki i przewody rurowe:**
Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.
* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Garbarskie maszyny:**
B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.
- Gryzarki:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Gryzarki uniwersalne:**
Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.
* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Gwoździarki i ciągniki:**
B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.
- Imadła:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Imadła ślusarskie kute:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Kalandry:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
- Konstrukcje żelazne:**
Inż. Gniazdowski i Janiszewski Sp. Akc. w Lublinie.
- Konstrukcje żelazne:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Konstrukcje żelazne:**
Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.
- Konstrukcje żelazne, schody, ciepłarnie:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- Koła wozowe o obręczach prasą nasadzanych:**
Fabryka Kół i Wozów M. Margulies Płock.
- Kotły parowe:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Kuło lane odlewy:**
Inż. Gniazdowski Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.
- Kuźnie polowe:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
* Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.
- Liny stalowe—Drut stajowy:**
Bracia Jenike, inż., Warszawa, Aleja Jerozolimska 20 tel.: 29-64 i 220-00.
- Lokomobile przemysłowe:**
Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.
- Łańcuchy elektryczne spawane i patentowane (Victor) do celów gospodarczych i technicznych:**
Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.
- Łańcuchy rolkowe:**
Do samochodów ciężarowych, osobowych i motocyklowych. Łańcuchy Galla do transmisji i przegubowe, Fabryka St. Kubiak, Warszawa, Hrubieszowska 9 tel. 75-44.
- Łańcuchy „Galla”:**
Transmisyjne, ciężarowe i rolkowe wszelkich wymiarów. Bracia Mencil, Fabryka Wyróbów Żelaznych. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.
- Maszyny rolnicze:**
Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.
- Młocarnie szerokomłotne syst. „Jaehne”:**
Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.
- Maszyny ceglarskie:**
B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
- Narzędzia do obróbki metali:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Nity blacharskie saskie:**
Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.
- Obrabiarki do metali i drzewa:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Odlewy żelazne:**
Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.
- Odlewnie żelaza:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- Odlewnie żelaza i metali:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
* B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
- Okna żelazne:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
* Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.
* Krawczyk i S-ka w Zawierciu.
- Okna żelazne i drewniane:**
z własnym okuciem fabrycznym: Jan Broda, Toruń.
- Okucia budowlane i meblowe:**
Jan Broda, Toruń.
- Pędnie:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
* Krawczyk i S-ka w Zawierciu.
- P-cia Steinberg i S-ka, w Warszawie, Wronia 80.**
- P-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.**
- Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.**
- Piece żelazne syst. powolnego spalania:**
Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.
- Pompy:**
Brandel, Witoszyński i S-ka, Grochowska 37.
- Prasy ekscentryczne, frykcyjne i balansowe:**
B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.
- Prasy, tłocznice cierne: mimośrodowe i balansowe:**
B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
- Prasy mimośrodowe:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Sikawki i narzędzia ogniowe:**
Bracia Mencil, Fabryka Wyróbów Żelaznych i Sikawek. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.
- Sprężyny do mebli:**
Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.
- Śruby, nakrętki, nity:**
Bartelmuss i Suchy, Bielsko (Śląsk).
- Śruby:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
- Strugarki:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Suwnice:**
Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.
- Suwnice (krany) mostowe, przesuwne, dźwigi pionowe-elektryczne, transmisyjne, ręczne:**
Inż. Gniazdowski i Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.
* Bracia Jenike, inż. Warszawa, Aleja Jerozolimska 20 tel.: 29-64 i 220-00.
* Warsz. Fabr. Masz. windowych „Sita”, Chłodna 5, tel. 47-78.
- Taczki żelazne 75 i 100 litr. pojemności:**
Jan Broda, Toruń.
- Tokarki:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Traki i wszelkie obrabiarki do drzewa:**
„Unia” Zjednoczone Fabryki Maszyn Tow. Akc. Oddział: C. Blumwe i Syn, Bydgoszcz-Wilczak.
* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Turbiny wodne syst. Francis’a o wysokim współczynniku pożytecznego działania**
L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.
- Urządzenie do motorów na gaz ssany (generatory):**
Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.
- Wagony wąskotorowe osobowe i towarowe:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
* Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- Walce żeliwne utwardzone:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
- Wialnie do czyszczenia zboża:**
Fabryka Maszyn Rolniczych M. Margulies Płock.
- Wiertarnie kolumnowe szybokieżne:**
Najnowszego typu. L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.
* Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.
* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Wiertarki:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych: Dyrektor Zarządzający inż. S. J. Okolski.

REDAKTOR inż. Maurycy Chorzewski.

CENY OGŁOSZEŃ: Cała strona złp. 180; pół strony złp. 100; 1/4 strony złp. 60; 1/8 strony złp. 40;

Drobne ogłoszenia: tekst 3 wierszowy 30 zł. kwartalnie; za każdy wiersz dodatkowy 5 zł. kw. Członkowie Związku zamawiający ogłoszenia bezpośrednio, otrzymują stosowny rabat.